

ת"פ 7041/03/14 - בעניין: מדינת ישראל, המאשימה, נגד נגד מיכאל אלון, הנאשם

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 7041-03-14 מדינת ישראל נ' אלון

בפני

כב' השופט אלון אינפלד

בעניין:

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד ווליד אלבז, פמ"ד

המאשימה

נגד

מיכאל אלון

ע"י ב"כ עו"ד שי ברגר

הנאשם

גזר דין

רקע:

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו, בכתב אישום שהוגש במסגרת הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים עוד בשלב השימוע. ההסדר, שכלל הגבלה מותנית בטיעון המדינה לעניין העונש, הוליד כתב אישום הכולל עמוד 1

עבירות של קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק") (2 עבירות), שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 420 סיפא לחוק (4 עבירות), קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 לחוק (4 עבירות), וכן זיוף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 לחוק. העבירות בוצעו בין השנים 2008-2010.

2. **מעובדות האישום הראשון עולה** כיאמו של הנאשם, היא אלמנת שב"ס ולה 4 ילדים מלבד הנאשם, מנישואיה למנוח שאול גבאי. אחיו של הנאשם זכאים לזכויות מכוח חוק התגמולים ובהם ל"מענק נישואין" אותו ניתן לקבל בהגיעם לגיל 30, אך קבלת המענק מוחשית, אם היתום נישא בפועל, לפני עת קבלת המענק. הנאשם קשר קשר עם אחיו לקבל במרמה ממשרד הביטחון מענק נישואין מוקדם, באמצעות זיוף תעודות נישואין, מבלי שהם נישאו בפועל. הנאשם נטל את תעודת הנישואין שלו עצמו, וזייף אותה, על ידי כך שסרק אותה והחליף את פרטיו בפרטי אחיו. לאחר מכן, באמצעות התעודות, הגיש למשרד הביטחון בקשות למענק בשם ארבעת אחיו. מעשה המרמה הצליח בשלושה מקרים מהארבעה. כתוצאה ממעשי המרמה, קיבלו אחיו את הכספים לחשבון הבנק שלהם והעבירו אותם לידי הנאשם בשלוש הזדמנויות שונות, וזאת בסכום כולל של 338,580 ₪.

3. **על פי האישום השני**, סבתו של הנאשם זכאית גם כן לזכויות שונות מכוח חוק התגמולים, ובכללן הזכות לקבל מענק הלוואה להחלפת כלי רכב לשימושיה וצרכיה. הנאשם קשר קשר עם סבתו לקבל במרמה ממשרד הביטחון את המענק וההלוואה, בעוד הרכב יהיה לשימוש של הנאשם בלבד. במסגרת הקשר הוגשה בקשה למשרד הביטחון, ובה הוצג מצג שווא לפיו הרכב דרוש לצרכי הסבתא, וכי יש לה רישיון נהיגה. הרישיון שהוצג היה מזויף. הרכב נרכש בפועל על ידי הנאשם, בכסף שצבר מהאישום הראשון. כתוצאה ממעשי המרמה התקבל מענק בסך של 39,200 ₪ והלוואה בסך 18,500 ₪.

4. כאמור, הצדדים הגיעו להסדר עוד בשלב השימוע והגישו הודעה על הסדר עם הגשת כתב האישום. הצדדים הסכימו לענישה כלכלית הכוללת פיצוי למדינה בסך 200,000 ₪. הוסכם כי, היה ומלוא הסכום יופקד בבית המשפט עד ליום הקבוע לטיעונים לעונש, המאשימה תגביל את עצמה לבקש עונש מאסר בפועל של שנה, מאסר על תנאי וקנס לפי שקול דעת בית המשפט. אולם, הוסכם כי אם לא יופקד מלוא הסכום, הצדדים יטענו באופן "חופשי" לעונש. יוער כי, לעניין אורך תקופת המאסר, הוסכם כי הסנגור יטען "חופשי", כך או כך.

5. בדיון שהתקיים מיום 1.12.14 נמסר כי הופקד סכום מצטבר על סך 201,000 ₪.

עמדת שירות המבחן:

6. מהתסקיר שערך שירות המבחן עולה, כי הנאשם בן 34, נשוי ואב לילדים. נסיבות הרקע המשפחתיות של הנאשם מורכבות, ולא יפורטו כאן. עם זאת, יאמר כי הרקע המורכב, יכול בהחלט להוות גורם לחסכים רגשיים שונים, המחייבים הבנה מסוימת בהערכת מעשי הנאשם. נמסר עוד, כי שירותו הצבאי של הנאשם לא היה מוצלח, לווה בבעיות משמעת וסופה בשחרור מוקדם עקב בעיות רפואיות. במהלך רוב השנים לא הצליח הנאשם לשמור על רצף תעסוקתי, אם כי לאחרונה כן הצליח בכך, ובשנה האחרונה הוא עובד ומפרנס את משפחתו בכבוד. שירות המבחן מעריך כי רצונו של הנאשם "להצליח",

על רקע נתוני פתיחה לא טובים, כלכלית ורגשית, עומד ביסוד העבירות שביצע. מעשה העבירה אפשר לו לשפץ את בית אמו, על מנת לשפר מעמדו במשפחה, וכן לקנות רכב יקר, על מנת לקבל תחושת הצלחה. נמסר כי חלק מבני המשפחה תומכים בו, אך חלקם הגדול מתנערים ממנו בתקופה זו. הנאשם אף חווה פרידה מאשתו למשך כמה חודשים לאחר מעצרו בתיק זה. אם כי, קרע זה התאחה בהמשך.

7. השירות מציין, כי הנאשם הביע חשש כי יוטלו עליו עבודות שירות, דבר אשר יביא לאובדן מקום העבודה. הנאשם הביע רצון להשתלב בהליך טיפולי בשירות המבחן. עם זאת, מהותית, הוא לא הצליח לבטא קושי הנובע מהתנהגותו או נזקקות אחרת, המצריכה טיפול. עוד מציין השירות כי הנאשם לא ניסה לבחון דרכים אלטרנטיביות לעבד את יחסיו המשפחתיים המורכבים, ואינו מפנים כי בהתנהגותו פעל באגוצנטריות, תוך פגיעה בבני משפחתו. ההתרכזות של הנאשם במחירים שהוא משלם, עם תפיסתו העצמית הקרבנית, ללא יכולת לראות את הפגיעה באחרים, גורמת לשירות המבחן להעריך את הסיכון הנשקף ממנו כגבוה יחסית. היינו סיכון לביצוע עבירות דומות בעתיד. מטעם זה, **שירות המבחן מעריך שהנאשם לא יפיק תועלת מטיפול. שירות המבחן ממליץ על ענישה מוחשית בדמות מאסר בפועל, ואף מדגיש כי נקיטה בכל דרך אחרת תחזק הדפוסים המכשילים בהתנהגותו ותעצים הסיכון הנשקף ממנו.**

8. לא הוגשו ראיות לעונש על ידי הצדדים.

טיעוני הצדדים לעונש

9. **ב"כ המאשימה** עמד על **הערכים המוגנים שנפגעו**. הערך המרכזי שהדגיש בעבירת המרמה היה הפגיעה באוטונומיה וחופש הבחירה של הצד המרומה, בין אם חש הפגיעה ברכושו ובין אם לאו. בהקשר למידת הפגיעה בערך המוגן ונסיבות העבירה, ציין התובע את מספר המעשים שנעשו, התחכום במעשי הנאשם, התכנון, הקשר עם אחרים ואת היות הנאשם הציר המרכזי של ביצוע העבירות. התובע אף הדגיש כי מדובר בפגיעה במערכת הביטחון, וחמור מכך, פגיעה בכספים שנועדו על פי טיבם להטיב עם משפחות שכולות, אשר איבדו היקר להן מכל בשירות המדינה. הנאשם העביר לכיסו סכום כסף משמעותי מאוד באישום הראשון, וסכום לא קטן באישום השני.

10. התובע עמד על מדיניות הענישה המחמירה הנוהגת בבתי המשפט, על פי פסיקה שהציג. לעניין ריבוי העבירות, טען התובע כי "המאשימה תסכים לטעון שמדובר באירוע אחד", משום שבוצעו כולם תוך שנה וחצי, בוצעו באופן דומה ונועדו לאותה מטרה. עם זאת, נוכח ריבוי העבירות ובשים לב לנסיבות טען כי מתחם העונש ההולם למכלול המעשים הוא שנה עד שלוש שנות מאסר בפועל.

11. לעניין שיקולים אשר בתוך מתחם הענישה, ציין התובע כי חלוף הזמן אינו משמעותי מאוד. אמנם מדובר בעבירות שבוצעו בשנים 2008 עד 2010, אולם משרד הביטחון רק חשד בעבירה בשנת 2012, התיק נחקר עד שנת 2013 והוגש בשנת 2014. בשים לב לאופי המורכב של תיקי חקירה מסוג זה, אין מדובר בזמן רב.

12. התובע ביקש לשקול לזכות הנאשם כי הוא הודה בחקירתו, כי הודה בכתב אישום מתוקן ללא שמיעת

הוכחות וכי הוא נטול עבר פלילי רשום. כן ביקש התובע לזקוף לזכות הנאשם את העובדה כי הצליח להפקיד סכום של כ-200,000 ₪ לפצות המדינה על נזקה. עם זאת, ביקש לעניין המאסר בפועל שלא להקל מעבר להסדר הטיעון המוסכם, ובמיוחד נוכח עמדת השירות המבחן. כן ביקש התובע כי מעבר למאסר ומאסר על תנאי, ולמרות הפיצוי, שישולם קנס. זאת, משום שעל פי הפסיקה הדרך הנכונה להתמודד עם עבירות שכוונו לעשיית רווח כספי בהם הסיכוי להיתפס נמוך, הוא על ידי הטלת קנס כזה שיהיה גבוה מכל רווח לו ציפו.

13. **ב"כ הנאשם** הדגיש את הודיית הנאשם כבר בשלב החקירה ואת ההגעה להסדר הטיעון בשלב המוקדם ביותר האפשרי. הסדר, שביטא את רצונו של הנאשם להחזיר כספים ככל שיכול, וקבלת אחריות מלאה. הסנגור התייחס באריכות לנסיבותיו האישיות של הנאשם כמצוין בתסקיר שערך שירות המבחן, והסביר כיצד מאורעות אלו השפיעו על מסלול חייו, לטוב ולרע.

14. הסנגור הסתייג מעמדת המדינה לפיה מתחם העונש ההולם הוא שנה עד שלוש שנות מאסר בפועל, הזכיר את הנסיבות האישיות וטען כי לאור הנסיבות "טווח הענישה" הוא בין מאסר על תנאי לבין שנת מאסר אחת.

15. עוד הזכיר הסנגור את השינויים שחלו אצל הנאשם מאז ביצוע העבירות ועד קבלת ההחלטה להעמיד את הנאשם לדין. שכן, מדובר בעבירות שבוצעו בין השנים 2008-2010. בעניין זה, הפנה ב"כ הנאשם לפסיקה המלמדת על החובה להתחשב בחלוף הזמן, במיוחד כאשר לנאשם לא הייתה כל אחריות לחלוף הזמן, וכאשר לא נפתחו לנאשם כל תיקים נוספים. הסנגור ביקש להתחשב במכלול הנסיבות האישיות ומרכזן נטילת האחריות הבאה לידי ביטוי בהפקדה משמעותית. נוכח כל האמור, ביקש הסנגור להטיל על הנאשם מאסר שניתן לריצוי בעבודות שירות, ואם יוטל קנס, כי יהיה קנס מתון.

16. **הנאשם הביע חרטה** בפני בית המשפט, הזכיר את העוול שגרם לעצמו, למשפחתו ולאחיו, עוול שייקח זמן רב לשקם, וביקש את רחמי בית המשפט.

דין והכרעה

17. על-פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערך חברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה. עם זאת, הכלל שנקבע בפסיקה הוא שיש לכבד הסדרי טיעון, ובלבד שהם עומדים במבחן האיזון (ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (מיום 4.12.13)).

18. מעשיו של הנאשם חמורים. מדובר למעשה בארבעה מעשי מרמה, הכוללים שיתוף פעולה עם גורמים נוספים, זיוף, הצגת מסמכים מזויפים, תכנון ותחכום. הנאשם הצליח במעשיו הרעים, קיבל סכומי כסף גדולים, ורק לאחר זמן המעשים נתגלו.

19. לעיתים נשמעת טענה כי מרמה כלפי המדינה חמורה פחות מפגיעה ביחידים, שהרי כיסה של המדינה עמוק, והנזק כמעט אינו מורגש יחסית לתקציב השנתי. אולם מחשבה זו מוטעת מאוד. כספי המדינה הם הכסף של כלנו. כסף, אשר נועד למטרות אשר החברה בכללותה תחליט עליהן בדרכים דמוקרטיות. יצירת חורים כאלה בכיסה של המדינה, גורעת מאפשרותה של המדינה לבצע את כל

המוטל עליה, החל בביטחון וכלה בסיוע הכרחי לנזקקים.

20. בהקשר זה, חומרה יתרה יש בכך שמדובר בניצול של זכויות משפחות שכולות. הן, משום הפגיעה בתקציב כה חשוב, שנועד למטרה שהיא באמת קדושה וחשובה, והן משום הניצול הציני של מעמדם של בני משפחת הנאשם, שהם בעצמם זכאים לזכויות שונות, לשם הזרמת עושר לכיסו הפרטי של הנאשם, כאשר חלק גדול מהכסף נועד לקנות מכונית חדשה להתהדר בה.

21. צודק התובע כי מדובר בפגיעה בערכים מוגנים מגוונים. החל מפגיעה בחופש הבחירה (במקרה זה של הציבור) וכלה בפגיעה פשוטה ברכוש, ובסדר הציבורי בעצם ההגשה והשימוש במסמכים מזויפים.

22. הצדדים הסכימו לראות בכתב האישום כולו בבחינת "אירוע" אחד, כמשמעו בסעיף 40ג בכתב האישום. לא אוכל לקבל הסכמה זו. ראשית, ספק בעיני אם המדינה רשאית בכלל להתנות על מושגים משפטיים במסגרת הסדר טיעון. שאלת ההגדרה של "אירוע" לצורך סעיף 40ג, זכתה לכמה תשובות ומבחנים בפסיקה (ראו לדוגמה ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (מיום 29.10.14) וע"פ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל (מיום 27.8.14)). אמנם, המדינה רשאית לבקש ענישה קלה יחסית למתחם ולנמק, כאמור בע"פ 512/13 הנ"ל, אך אין היא יכולה להכריז על העיגול כרובע או על כדור הארץ כשטוח. לפיכך, לא ברור לי כיצד ישנה הסכמה בהקשר משפטי זה. אכן, ארבעת המעשים אשר באישום הראשון נעשו במסגרת של רעיון אחד ושיטה אחת. לפיכך, ייתכן על פי חלק מן המבחנים לראותם כולם כ"אירוע" אחד. אולם, האישום השני שונה, הקשר הוא עם גורם משפחתי אחר, הזכות שנוצלה לרעה היא אחרת, סוג המסמך שזויף הוא אחר, וכל השיטה בעצם שונה. למעשה, חוץ מזהות הנפגע והמרוויח, אין קשר משמעותי בין המקרים. לפיכך, לטעמי, קשה לראות את האישום השני כחלק מה"אירוע" אשר באישום הראשון. עם זאת, שאלה זו היא תיאורטית, באשר ישנה הסכמה לקבוע ענישה כוללת ונוכח הסדר הטיעון.

23. בהתקיים הסדר טיעון, ובהעדר טיעון אדברסרי מלא לעניין מתחם העונש הראוי, אין צורך ואין זה נכון לקבוע מסמרות לעניין המתחם. כמובן, שאם בית המשפט שוקל שלא לכבד את ההסדר, הרי שאין מנוס מלעשות כן, על מנת לשרטט את הענישה הראויה ועל מנת לבחון אם אין ההסדר עומד במבחן האיזון. אולם במקרים בהם ברור על פני הדברים כי ההסדר מאוזן, והעונש המתבקש מצוי בצד התחתון או מחוץ למתחם אך מסיבות מוצדקות, אין צורך לדייק בהגדרת מתחם העונש ההולם (ע"פ 512/13 הנ"ל).

24. בדרך אגב יאמר כי עיון בפסיקה מלמד, כי בגין מעשי מרמה פעוטים ופשוטים, מתחם הענישה למקרה אחד נע בין ענישה בשל"צ לבין מספר חודשי מאסר (ראו הסקירה של כב' השופט קובו, סגן הנשיאה, בת"פ (פ"ת) 11904-12-13 מדינת ישראל נ' עאסלה (מיום 25.12.14). לעומת זאת, בעבירות שיש בהן יתר תחכום ומשקל, כאשר נתקבלו סכומים גבוהים במיוחד, יכולה הענישה להגיע לכלל שנות מאסר, ובמיוחד אם מדובר במעשים שיש בהם משום הפרת אמון מיוחד (ראו הסקירה של כב' השופט ג'ורג' קרא, סגן הנשיאה, בת"פ (מחוזי - ת"א) 23999-01-14 מדינת ישראל נ' ח' נ' (מיום 15.6.14).

25. סיכומי של דבר, מבלי לשרטט במדויק את מתחם העונש ההולם, יש לקבוע כי בנסיבותיו של מקרה זה, העונש המבוקש על ידי המדינה מצוי אכן, בגבולות המתחם, אם כי בקרבת הצד התחתון. אולם, בשים

לב להסכמה אודות טיעון במסגרת של "טווח ענישה" רשאי בית המשפט אף להטיל עונש שהוא פחות מהמבוקש על ידי המדינה, אף אם הוא פחות מהמתחם, ובלבד שיש נימוק ראוי לכבד את ההסדר (ע"פ 512/13 הנ"ל).

26. הצדדים לא פירטו נימוקים מיוחדים לקבלת ההסדר, למעט השיקולים שפורטו לעיל. כך מובן, שאין בתיק זה בעיה ראייתית מיוחדת, בשים לב לכך שהנאשם הודה במיוחס לו כבר בחקירה. עם זאת, השיקולים שפירטו הצדדים יכולים אכן להצדיק הסדר מקל. השיקול האחד, הוא החיסכון המובהק בזמן שיפוטי, אשר בא לידי ביטוי בהסכמה שגובשה כבר בשלב השימוע, עוד בטרם הוגש כתב האישום. זאת, במיוחד בהתחשב בכך שבעבירות מרמה הראיות לעולם אינן מאוד פשוטות. כן יש לקחת בחשבון את החיסכון בהעדת עדים, ובמיוחד כאשר מדובר בבני משפחה, אשר יחסיהם עם הנאשם מורכבים ביותר. אף חסכון זה ראוי להתחשבות.

27. מעבר לאמור, יש משקל משמעותי למאמץ שעשה הנאשם במישור ההשבה. היינו, כי הצליח, לפני הטיעון לעונש, להפקיד בקופת בית המשפט סכום כסף גדול למדי. אף כאן, יש אינטרס לגיטימי של המדינה, מעבר לאינטרס החברתי והחינוכי בכך, שמי שמזיק בזדון ישלם את הנזק שגרם ולו בחלקו.

28. שמעתי את טיעוני הסנגור, לפיהם על יסוד השיקולים האמורים, ובשים לב לרקע המורכב של הנאשם, העדר עבר פלילי, והעדר עבירות נוספות מאז המעשה, ראוי להשית עבודות שירות. לצערי, לא אוכל לקבל עמדה זו. ראשית, מדובר בתוצאה עונשית שאינה ראויה בשים לב לחומרת המעשים של הנאשם וסכומי המרמה, כמפורט לעיל. מעבר לכך, לו היה תסקיר שירות המבחן מלמד על שיקום דרמטי, או פוטנציאל שיקומי מובהק, ייתכן שהיה מקום לשקול הליכה בדרך המוצעת. אולם, עמדת שירות המבחן ברורה עד מאוד. לא זו בלבד ששירות המבחן אינו מתרשם כי הנאשם מבין את חומרת המעשה ולכן אינו בשל לטיפול, שירות המבחן אף סבור כי הנאשם פועל על פי שיקולי רווח והפסד אגוצנטריים בלבד. מכאן, מסקנת שירות המבחן שיש חשיבות לענישה על דרך המאסר ממש דווקא, על מנת להרתיע הנאשם מביצוע עבירות בעתיד. עיון בסעיף 140 לחוק העונשין מלמד כי ניתן, בתוך המתחם, להתחשב באלמנט ההרתעה האישית על מנת להחמיר עד גבול המתחם. יתרה מזו, סעיף 40 מלמד כי שיקולי מסוכנות יכולים להצדיק החמרה בענישה עד מעבר לגבול המתחם. במקרה זה, העונש שמבקשת המדינה, בכל מקרה, הוא בגבול התחתון של המתחם, וכל שכן שראוי להתחשב בשיקול המסוכנות ובעיקר בשיקול ההרתעה האישית, בעת הערכת העונש הראוי.

29. למרות כל האמור, בשים לב לנסיבות החיים המורכבות ויתר השיקולים לקולה שפורטו לעיל, בשים לב לכך שמדובר במי שהוא נשוי, אב לילדים אשר פרנסתם עליו, הרקע המורכב, ובהתחשב בכך שזהו מאסרו הראשון מאז ימי שירות החובה, אין להחמיר עם הנאשם על פי בקשת המדינה ממש, וניתן להקל במעט מהרף העליון של ההסדר. זאת, אף אם אין מקום להקל עד העתירות לבקשת הסנגור, ויש להטיל מאסר מוחשי בפועל.

30. אין מחלוקת בין הצדדים שיש להשית פיצוי בסך 200,000 ₪ ומאסר על תנאי, כפי שהוסכם בהסדר הטיעון, כמפורט לעיל.

31. לעניין הקנס, יש ממש בטענת המדינה שראוי להשית קנס על הנאשם, בשים לב לכך שמדובר בעבירות שנועדו לשם בצע כסף. אולם, בהתחשב בכך שמושת על הנאשם עונש מאסר בפועל, שהוא הפקיד

פיצוי ואפשרויותיו הכלכליות אינן משופעות, ניתן להסתפק בקנס מתון מאוד, יחסית למעשים. אף זאת, לתשלום בטווח שאינו קרוב.

32. נוכח כל האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

- א. 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי המעצר בתיק זה.
- ב. 6 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו מן המאסר, עבירה מסוג עוון או פשע שיש בה יסוד של גניבה, מרמה, זיוף או שימוש במסמך מזויף.
- ג. הנאשם ישלם פיצוי לנפגעת, היא מדינת ישראל, בסכום של 200,000 ₪. הסכום ייגבה מתוך סכומי הפיקדון עליהם הצהיר ב"כ הנאשם בעמ' 9 לפרוטוקול בתיק זה. אם, מכל סיבה שהיא, לא ניתן יהיה לממש חלק מסכומי הפיקדון האמורים, תשולם יתרת הפיצוי תוך שנה מהיום.
- ד. הנאשם ישלם קנס כספי בסך 20,000 ₪ או 80 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם תוך שנה מהיום.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ג טבת תשע"ה, 14 ינואר 2015, בנוכחות הנאשם, ב"כ עו"ד שי ברגר והתובע עו"ד אלבז.